

Ludvik Kukavica

OGNJENI KRST

LETOS MINEVA 30 LET, ODKAR JE II. GRUPA ODREDOV BOJEVALA HUDE BOJE NA PUGLEDU. V SPOMIN NA TE SLAVNE DNI IZ NAŠE REVOLUCIJE OBJAVLJAMO PRISPEVEK LUDVIKA KUKAVICE. BRALCE OPOZARJAMO, DA BO LETOS — OB 30-LETNICI POHODA II. GRUPE ODREDOV NA ŠTAJERSKO (GRUPA IMA V OBČINI MOSTE-POLJE DOMICIL) VRSTA PROSLAV IN PRIREDITEV, O ČEMER BOMO POROČALI V NASLEDNJI ŠTEVILKI NAŠE SKUPNOSTI.

Sonce je imelo že dokaj moči, tako da se je sneg začel taliti in na prisojnih krajih so se že kazale kopne lise zemlje. Vse je bilo videti tako, kot da se bataljon vrh Pugleda pripravlja na daljši pohod. Pospešili so z vojaškimi in političnimi pripravami. Enota je šla prek 150 oboroženih partizanov. Patrole in posamezni vodi so hodili dnevno na pohode in na manjše vojaške akcije. Pri tem je bilo ubitih več italijanskih vojakov. Po zaselkih in hribovitih vaseh pa so partizani tudi zbirali strelivo, obutev in drug vojaški material, dediščino bivše jugoslovanske vojske.

Italijani so bili kaj kmalu obveščeni, da je na Pugledu močna partizanska skupina in vlivala jim je stah in trepet... Ze ponoči so borci na straži prisuškovali močnemu brnenju

Ko je patrola pod vodstvom Poldeta Mazovca prišla na obronek hriba, je opazila, da se Italijani oprezno in prihuljeno usmerjajo po dokaj strmih hiru navzgor proti partizan-

vžgali po sovražnikih in mednje sejali smrt.

Bataljon je to pot doživljal svoj ognjeni krst. Nič preplaha. Nekateri borci je obhajala celo grozljiva radovednost. Le prej,

Ena od mnogih spominskih slovesnosti ob spomeniku padlim borcem II. grupe odredov na Tujem grmu.

težkih kamionov. Italijanske kolone so se v temi, brez luči pomikale po dolini iz smeri Ljubljane in okolice. Okrog dva tisoč Italijanov se je odpravilo uničiti partizanski bataljon. S seboj so vlekli tudi težko orožje — minometov do topov.

V partizanskem taborišču je komandant Stane okreplil straže, zasede in močne patrolje. Slutil je, da sovražnik nekaj pripravlja. Po njegovem nalogu so v zgodnjih jutranjih urah odstranili postavljene šotore, pospravili opremo in čakali v strogi pripravljenosti, kot da vsak čas odrinejo na pohod ali v boj. Le kuhar Polh je imel to pot pohne roke dela. Zaklal je debelega vola, ga rezrezal in kmalu je v kotlih vrela juha.

Nekje za obronkom hriba je počila puška, nato so se oglasile dumdumke in mitraljez je zapel svojo mrtvaško pesem. Kazno je bilo, da se je močna partizanska izvidnica, ki se je vračala z nočnega pohoda v taborišče, spopadla z italijansko patrolo.

Komandant Stane je dal povelje za odhod druge patrolje, ki naj bi ugotovila, kaj pomenijo strelji iz hriba. V taborišču sta za trenutek zavladala zmeda in nemir. A zaupanje v odločnost in pogum njihovega komandanta jim je kaj hitro pregnala ta trenutni strah.

skemu taborišču.

Dvignila se je rdeča raketa, zagorela in ugasnila, nekoliko dlje se je kot v odgovor dvignila druga raketa. Dve sovražnikovi koloni sta se sporazumevali med seboj.

Iz bližnjih italijanskih postojank je bilo tisto noč odšlo veliko italijanskih vojakov.

Na robu hriba, ob poti, ki pelje okoli obronka Pugleda, so pritajeno ležali Polde in njegovi trije tovariši:

„Ko bom dal znak za ogenj,“ je dejal Polde, „vžgemo po njih, in to takrat, ko se nam bodo kar najbolj približali.“

Se vedno je v zraku lebdela gluha tišina. Italijani so se tiho in oprezno bližali...

Ko so se v dolini oglasili zvonovi, ki so naznanjali poldne, je zaropotalo. Polde je s svojimi tovariši nestrno čakal, kdaj se mu bodo fašisti približali pred mitraljez:

„Zdaj! Ogenj!“ je zakričal in s kazalcem pritisnil na sprožilec zbrojevke. Mitraljez pa je bil zamrznjen in ni deloval. Italijani so izrabili Poldetovo zmedo in z bombami navalili na tovariše. Zaropotalo je tako, da je odmevalo s hriba tja v dolino. Polde in dva njegova tovariša so se smrtno zadeti zgrudili v sneg.

Borci, ki so med tem že zasedli položaje, so neusmiljeno

ob novici, da se bližajo sovražniku, so jim zatrepetali živci. Nekateri je plašila negotovost, kaj se lahko zgodi v naslednjih trenutkih. Na položaju pa so bili vsi tako mirni, da jim je celo teknila cigareta. Brez dvoma je nanje vplivala ugodno tudi hladnokrvnost komandanta Staneta in komisarja Tomaža. Nekateri borci so kar stoji med drevesi vžgali po fašistih.

Pri nekaterih borcih je bilo opaziti nekoliko nemira, ki se je izražal v gostejšem streljanju. Vznemirjale so jih tudi dumdumke, ki so eksplodirale v vejah in mladikah za njihovimi hrbti. Imeli so občutek, da jih je sovražnik obkolil in jih strelja v tibnike. Komandant pa jim je brž povedal, kako je s to rečjo. Nato so ravnodušno prisluskovali drobcem izstrelkov, ki so jim brenčali okrog glav kot strupen mrčes. Spoznali so, da vsaka krogla ne zadene. Tako so se počasi privajali na vznemirljivo streljanje.

Italijani so se trudili, da bi za vsako ceno zavzeli položaj partizanskega bataljona. Breg so napadli v strelcih in se skušali priplaziti do vrha Pugleda. Borci so streljali in zadevali v pobno. Pri vojaških vajah jih je komandant Stane učil, da mora vsak partizanski strel zadeti cilj,

ker je bilo strelivo tako dragoceno in največkrat s krvjo pridobljeno. Komandant je na položaju stopal od borca do borca, komu za hip vzel iz roke puško in mu pokazal, kako se z vsakim strelom uniči po enega sovražnika. In res se je pri vsakem partizanskem strelu zvalil fašist.

Ozračje je bilo prepojeno z žveplom. Zaradi regljanja strojnica in mitraljezov povelj skoraj ni bilo slišati. Samo posamezni vzkliki: „Mama mia!“ so odmevali, ko so se ranjeni ali mrtvi Italijani valili po strmih navzdol.

V taborišču je bilo kosilo že nared. Po dva in dva borca sta v vojaških kotlih prinašala na položaj kosilo. Borci so izmenično jedli, pa vmes streljali in preprečevali sovražniku prodiranje proti partizanskim položajem...

Partizani so uporabili tudi bombe. Zagrmelo je, da se je stresla zemlja. In k temu se mogočen krik: „Hura, hura! Juriš!“ ki je zmedel Italijane, da se niti zavedali niso, pri čem so! Detonacije in mogočni „juriš“ so jim zlezli v kosti. Pustili so na položajih ranjene in mrtve in se začeli umikati. Partizani so to sovražnikovo zmedo opazili ter mu s streljanjem in metanjem bomb beg še pospešili. In ko en mož so zapeli: „Vintovačka bij, bij, fašista ne žalij...“

Italijani so to pot ugotovili, da se s partizani ni šaliti, da se ti znajo bojevati, pa še kako bojevati...

Italijanski oficirji so z novimi „Avanti!“ priganjali svoje vojake, ki so se metali na tla, se dvigali in čez nekaj korakov znova padali. Napad je bil spet drzen, tyegan, ker so jim partizanske puške, bombe in strojnice bile v hrbet. Med dreyje in med skale so pošiljali izstrelke iz tromblonov. Po ponovnem

Toliko pričakovani podvoz v Zalogu je končno nared. Odslej ne bo treba več izgubljati dragocenega časa in živcev ob zapornicah.

PRIZNANJA OF

ŽIRIJA

ZA PODELJEVANJE PRIZNANJ OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA PRI MESTNI KONFERENCI SZDL LJUBLJANE, Komenskega 7

RAZPISUJE

ZA LETO 1972

120 SREBRNIH PRIZNANJ OF,

ki bodo podeljena za območje ljubljanskih občin ob obletnici ustanovitve Osvobodilne fronte.

Priznanje OF se podeljuje posameznikom, družbenopolitičnim in drugim organizacijam na območju mesta Ljubljane za posebne družbenopolitične, kulturne in organizacijske dosežke trajnejše vrednosti.

Prednost imajo občani, ki več let uspešno delujejo na posameznih družbenih področjih in ki vplivajo na aktivnost mladine, na njeno idejnopolično rast in uveljavljanje v samoupravljanju, ter organizacije, katerih uspehi temeljijo na aktivnosti številnih prostovoljnih sodelavcev.

Zaradi množične udeležbe občanov Ljubljane v NOB je še vedno treba izbirati med aktivisti OF in borci NOV, ki so ves čas družbeno aktivni in nimajo za svoje dolgoletno prostovoljno delo nobenih drugih odlikovanj in priznanj, obenem pa moramo skrbno upoštevati tudi mlajše delavne družbene delavce na vseh področjih in ravneh.

Predloge za srebrna priznanja OF naj organizacije in društva, njihove občinske in mestne zveze ter posamezniki pošljejo do vključno 15. marca 1972 ustreznim občinskim komisijam za podeljevanje srebrnih priznanj OF. Kasnejših prijav občinske komisije in mestna žirija ne bodo upoštevale.

Predlogi morajo vsebovati kratek življenjepis, točne naslove in morajo biti utemeljeni na posebnih obrazcih, ki so na razpolago pri občinskih konferencah SZDL.

Žirija pri mestni konferenci SZDL Ljubljane

neuspelem naskoku pa so se spet umaknili. Proti večeru so novič udarili, vendar jim tudi tedaj ni uspelo. Za hrbet jim je namreč prišla druga četa pod vodstvom komandirja Rista in z odločnim jurišem in križnim ognjem razbila prodirajoči sovražnikov napad.

Polagoma so v dolino in grapo padale prve večerne sence.

Drugo jutro, ko je bil partizanski bataljon že daleč na Dolenjskem, so Italijani z vsem težkim orožjem obstreljevali obronke Pugleda ter ga po večurni kanonadi „junaško“ zavzeli.

Ker se Italijani za svoje padle

niso mogli maščevati nad partizani, so se znesli nad nedolžnimi prebivalci v dolini. Aretirali so nekaj vaščanov in požgali vas, še prej pa so vso temeljito izropali. „Petelinja vojska“ se je zdaj, ko ni bilo v bližini partizanov „junaško“ obnašala in dokazovala po vasi svojo dvatisočletno kulturo.

Borci pa so se še dolgo spominjali bitke na Pugledu. Ob tabornem ognju se je večkrat oglasila najljubša njihova pesem:

„Tam na Pugled gori, tam so bili boji...“

Tako je slavna II. grupa odredov končala bitko na Pugledu in odšla v nov boj in zmagam naproti...

21. sejo predsedstva ZKJ smo komunisti razumeli kot opozorilo, da mora ZK urediti svoje vrste v tem smislu, da bo sposobna v danih pogojih uspešno izpolnjevati naloge pri graditvi samoupravnih odnosov v naši družbi. Ob tem pa se vsiljujejo naslednja vprašanja:

1. Ali smo bili komuniti vedno in povsod prisotni v središču družbenih dogajanj? Vse kaže da nismo in to je bilo čutiti na vsakem koraku. Zato so si polagoma sovražne sile utirale pot za svoje razorno delovanje.

2. Zakaj smo kot organizacija postali neučinkoviti?

Vzrokov je najbrž več; tako objektivnih kot tudi subjektivnih. Vemo, da nakopičenih problemov ne bomo čez noč odpravili saj imamo opravka z močnimi težnjami po prisvajanju rezultatov tujeja dela v najrazličnejših oblikah in pojavih. Spopadati se bomo morali s skupinami, ki zavestno odvijajo samoupravljanje in jim le-to služi za najrazličnejše spekulacije.

3. Kako zagotoviti vpliv delavskega razreda na družbeni razvoj?

Sprejeti ustavni amandmaji ustvarjajo pogoje za krepitev vloge delavskega

razreda na vseh ravneh. Včasih smo se zgolj formalno in deklarativno spraševali zakaj ni delavcev iz neposredne proizvodnje v organih samoupravljanja, v predstavnih telesih, v družbeno-političnih in drugih organizacijah in podobno; kot komunisti pa smo storili bore malo ali ničesar, da bi se stanje spremenilo.

Opaziti je tudi, da tisti, ki jim je krizno stanje v ZK ustrezalo, danes vsako zahtevo po večji disciplini in boljši organiziranosti ZK proglašajo za neostalinizem, vračanje nazaj in podobno. Le-ti pa s svojim lažnim

demokratizmom na stečaj odpirajo vrata tistim mračnim silam ki jih na videz napadajo v bistvu pa stoje na njihovih pozicijah. Zahteva da komunisti delujemo povsod, kjer se odloča o bistvenih družbenoekonomskih problemih nikakor ne pomeni vračanje na stare preživele metode dela marveč smo zaradi pasivnosti in tudi zaradi oportunitizma v lastnih vrstah postali časoma neučinkoviti. Naša dolžnost do socialistične samoupravne družbe, katere idejni razvoj usmerja ZK, je da smo kot organizacija učinkoviti. Naša odgovornost ne sega samo

do tistih, ki so razlašeni v odločanju, pač pa tudi do tistih, ki so bili v monopolnem položaju, pa jih nismo na njihove včasih že kar samopašno obnašanje dovolj opozarjali in če hočete, tudi kontrolirali.

Zato morda ne bo odveč, če sklenemo z mislijo, ki smo jo nakazali že v prejšnji številki Naše skupnosti, da kadar član ZK dela in se kot komunist bori za napredna stališča, ga je organizacija dolžna podpreti in narobe: kadar se vodstvo ZK bori za stališča članstva, je sleherni član ZK dolžan vodstvo podpreti.